

ITI NEWSLETTER

5

ŘÍJEN 2023

iti.hradec.pardubice.eu

NA ZAČÁTKU BYLA TŘI PÍSMENKA...

ITI. Co ta zkratka vlastně znamená? Co si pod integrovanými územními investicemi představíte? Jaký bude reálný přínos rezervovaných prostředků? Jaké projekty bude možné podpořit? Kolik peněz budou moci žadatelé z ITI získat? Je to nástroj určený jen pro města Pardubice a Hradec Králové, nebo na dotaci dosáhnou i menší obce či soukromé subjekty? Co je to ten „integrováný projekt“? Jak se zorientovat v komplikovaném procesu hodnocení projektových žádostí? Tyto a mnoho dalších otázek si kladla nejen obě statutární města, ale také všichni potenciální žadatelé, a dokonce i samotní úředníci, kterým bylo každodenní řízení nově vzniklé Hradecko-pardubické aglomerace a naplňování její Strategie svěřeno. Od prvních myšlenek a prvních kroků, kdy byla možnost vytvoření Hradecko-pardubické aglomerace otevřena, následovalo bezmála deset let učení. Učení se novému přemýšlení o regionálním rozvoji, vnímání území v širších souvislostech, překročení katastrálních hranic měst a obcí, vstupu na území dvou odlišných krajů, spolupráce s klíčovými partnery v území, kteří rozvojem vlastních aktivit směřují ke společnému cíli. A tím je především vytvoření co nejlepších podmínek pro kvalitní život tam, kde se cítíme doma.

Psal se rok 2011, když se poprvé objevila myšlenka hlubší spoluprá-

ce v rámci společné aglomerace Pardubic a Hradce Králové. Vzájemné špičkování obyvatel obou krajských center, „rivalita“ převtěle-

obou statutárních měst při čerpání evropských dotací.

Cesta to byla dlouhá a místy trnitá. Od počáteční nedůvěry v nástroj ITI,

nositele ITI, který díky pravidelné komunikaci s žadateli, jejíž hlavní zásadou je především osobní přístup, dokázal podpořit také rozvoj spolupráce mezi žadateli navzájem vedoucí k realizaci strategických projektů se synergičnými efekty pro celou oblast. Navíc i v tomto případě platilo: Kdo je připraven, nebývá překvapen. Aglomeračním sítím proto nakonec prošly pouze kvalitně připravené projekty, které splnily všechny požadavky nositele ITI.

A co po zkušenostech z prvního dotačního období s nástrojem ITI považujeme za hlavní přínosy pro naši Hradecko-pardubickou aglomeraci? Zejména spolupráci a konstruktivní dialog mezi klíčovými hráči v území, kterými jsou nejen obě statutární města, ale rovněž Pardubický a Královéhradecký kraj, které přibližně stejnou měrou zasahují do aglomerace, další větší i menší města, místní akční skupiny, univerzity či dopravní podniky. I díky tomu se podařilo zrealizovat řadu integrovaných, vzájemně provázaných projektů s pozitivním dopadem pro celé území. Detailní zmapování problémových oblastí Hradecko-pardubické aglomerace pomohlo nositeli ITI rezervovat finanční prostředky zacílené na skutečné rozvojové potřeby.

A co se v předchozích sedmi letech podařilo za využití integrovaných územních investic zrealizovat? To se dozvíte na dalších stránkách...

ná do mnoha vtipů a srovnání, které z nich je lepším místem k životu, v roce 2013 symbolicky ukončilo memorandum o spolupráci uzavřené mezi oběma primátory. Díky tomu se otevřela cesta k dalšímu prohlubování společných vztahů a zároveň k jednotnému postupu

která byla způsobená zejména jeho novostí a nezkušeností s jeho praktickými přínosy, přes systematickou práci s územím, vytváření a prohlubování osobních vazeb a vysvětlování odlišností ITI od tradičních dotačních projektů. V tomto směru byla naprosto zásadní koordinační role

Tento newsletter není jediným informačním zdrojem o ITI Hradecko-pardubické aglomerace. Pravidelné zprávy o připravovaných a realizovaných projektech nebo vyhlášených výzvách naleznete na webu <http://iti.hradec.pardubice.eu/>, kde se také můžete přihlásit k odběru elektronického čtvrtletníku Newsletter ITI (nebo přes QR kód vpravo). Aktuality jsou připraveny také na facebookovém profilu www.facebook.com/hradeckopardubickaaglomerace nebo instagramu: www.instagram.com/iti_hk_pce/

PLYNULE NAPŘÍČ AGLOMERACÍ

Neustále se zvyšující intenzita automobilové dopravy, nedostatečné zázemí a komfort pro cestující ve veřejné dopravě, lokality problémové z hlediska bezpečnosti či nedobudovaná síť páteřních cyklostezek i kratších úseků na území jádrových měst. Před těmito a dalšími výzvami Hradecko-pardubická aglomerace v roce 2014 stála.

Ambice byly na počátku nemalé, zdroje na realizaci potřebných projektů omezené. I přesto se žadatelé v území pustili do přípravy často velmi nákladných akcí, které měly jeden společný cíl: zlepšit kvalitu dopravy v naší aglomeraci. A to nejen novými stavbami, ale také opětovným vdechnutím života stávající infrastruktury, která se dostala za hranici své životnosti.

Pozornost se zaměřila na několik aktivit, které měly přesun po území usnadnit, a to na cyklo dopravu, opatření na podporu bezpečnosti, terminály, inteligentní řízení dopravy, nové trasy a ekologická vozidla MHD.

Tomu měly posloužit finance rezervované u dvou operačních programů: Integrovaného regionálního operačního programu (IROP), který pro nás vyčlenil 614,4 milionů korun, a Operačního programu Doprava (OP D) s částkou 486,3 mil. Kč.

Po cyklostezce (nejen) z Hradce Králové do Pardubic

Chybějící dopravní spojnice mezi oběma krajskými centry v kontrastu s vysokou intenzitou dopravy nezaručovala potřebný komfort a bezpečnost pro cyklisty, kterými se naše aglomerace jenom hemží. Největší pozornost proto byla upřena k výstavbě chybějících částí Labské cyklostezky, tzv. Stezky Mechu a Perníku, spojující jádrová města Hradec Králové a Pardubice.

Dopravu do práce, škol či za službami zpříjemnil zejména pětakilometrový úsek s přemostěním slepého ramene Labe, který se podařilo vybudovat mezi Hradcem Králové a Vysokou nad Labem, a další dvě etapy mezi Dřítěcí a Němčicemi, Němčicemi a Kunětickou horou o délce bezmála 1,5 kilometru.

Výstavba cyklostezky Mechu a Perníku by měla pokračovat i v následujících letech a propojit území od Hradce Králové po Týnec nad Labem.

Další stezky pro cyklisty i pěší vznikly přímo v katastrech obou krajských měst a kromě jiného přispěly také k podpoře bezpečnosti dopravy. V Pardubicích byly vybudovány například úseky ze Svítkova do Srnojedy nebo chybějící cyklostezka vedoucí po pravém břehu Chrudimky v blízkosti parku Na Vinici, v Hradci Králové mezi městskými částmi Piletice, Rusek

a Pouchov. Celkově byla do oblasti cyklo dopravy investována dotační podpora téměř 70 milionů korun.

Bezpečnost na prvním místě

Posílení bezpečnosti dopravy napomohly také další chodníky či pře-

města, a to za úplného oddělení pěších a cyklistů od automobilové dopravy.

Na podpoře bezpečných cest po jádrových městech se ale podílely také menší investice. Doprovodnou aktivitou k modernizaci terminálu U Fortny v centru Hradce Králové byly také úpravy pro nemotorovou dopravu a rekonstrukce přilehlé křižovatky. Ta patří k nejvytíženějším ve městě, a proto došlo úpravě její podoby na okružní s cílem zajištění větší plynulosti a bezpečnosti jak automobilové, tak také pěší a cyklistické dopravy.

Bezpečnost dopravy v Hradci Králové byla posílena také vybudováním chodníků v lokalitách Rybova – Čajkovského či Spojovací ulici. Na těchto investičních nákladech se ITI Hradecko-pardubické aglomerace podílelo dotační částkou 25 milionů korun.

Komfortně veřejnou hromadnou dopravou

Dlouhodobé upřednostňování individuální automobilové dopravy na úkor cestování veřejnou hromadnou dopravou je trendem dnešní doby. Jak dlouho jste vy sami nevyužili pro cestu do vedlejšího města autobus nebo se cestou k lékaři nesvezli městskou hromadnou dopravou? I proto se Hradecko-pardubická aglomerace zaměřila také na zvýšení úrovně cestování veřejnými prostředky.

Klíčové projekty představuje zejména na vybudování dopravních terminálů v největších sídlech území, a to v Hradci Králové, Pardubicích (2), Chrudimi, Přelouči, Jaroměřu a v Chlumu nad Cidlinou. Výstavba a rekonstrukce celkem sedmi přestupních uzlů, jejichž nedílnou součástí se stala také výsadba zeleně či obnova vodních prvků, zvýšily komfort cestujících nejen na cestách v naší aglomeraci, ale i za jejími hranicemi. Nedílnou součástí těchto projektů, na kterých se dotace podílela částkou 230 milionů korun, bylo také vybudování infrastruktury pro parkování osobních automobilů a jízdních kol.

Zlepšení materiálního zázemí se dočkaly také dopravní podniky v Pardubicích a Hradci Králové, a to zejména díky pořízení nových nízkopodlažních a bezemisních vozidel a rozšíření sítě trolejbusových tratí. V Pardubicích se podařilo nakoupit čtyři parciální trolejbusy, které dokáží bez trakčního vedení ujet bezmála 10 kilometrů. K prodloužení sítě trolejbusových tratí došlo díky výstavbě dalších úseků v Trnové a Ohrazenici, z Dukly přes most u Parama na hlavní nádraží, ve Studentské ulici a dovedení trase na obřiště Zámeček, včetně obnovy měřírny Stadion, o celkové délce téměř 6 kilometrů. V Pardubicích se navíc povedlo modernizovat odbavovací systém a cestující tak mohou ve všech vozidlech městské hro-

madné dopravy (MHD) pohodlně zaplatit jízdné pomocí své platební karty.

Ani v Hradci Králové nezhálehali, a tak došlo k rozšíření vozového parku, a to prostřednictvím pořízení šesti trolejbusů s pomocným bateriovým pohonem. Současně byla vybudována další část trolej-

busové trati v ulici Pod Strání dosahující délky téměř kilometr, a to včetně výstavby zázemí v podobě dvou měřír. Dotační podpora dosáhla částky bezmála 230 milionů korun.

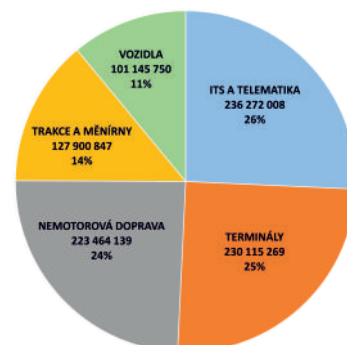
Podpora plynulosti dopravy v jádrových městech byla hlavním cílem komplexních projektů inteligentního řízení dopravy (ITS) v Pardubicích a Hradci Králové. Ačkoliv se obě krajská města vydala odlišnou cestou jejich přípravy a realizace, cílem obou investic s dotací více než 211 milionů korun bylo vybudování komplexních

systémů zaměřených na optimalizaci dopravy, a to například formou zavedení řízení světelné signalizace s cílem preference MHD, poskytnutí aktuálních informací řidičům o volných parkovacích místech ve městě či prostřednictvím sběru dat o reálném provozu s cílem dalšího zvýšení plynulosti provozu.

Doprava 2021+

Navzdory tomu, že se do rozvoje a zlepšení úrovně dopravy podařilo investovat zásadní prostředky, potřeby území nejsou zcela pokryty, problémy vyřešeny a stále existuje velký potenciál například pro další rozvoj sítě cyklostezek či budování a modernizaci infrastruktury pro veřejnou dopravu. I proto naše úsilí nekončí a oblast dopravy bude patřit mezi jedno z nosných témat ITI Hradecko-pardubické aglomerace také v programovém období 2021+, pro něž se budeme snažit získat finanční prostředky.

PODPORA Z EU V DOPRAVĚ - AKTIVITY

VĚDĚLI JSTE, ŽE...?

Celkem jsme podpořili 39 dopravních projektů.

Prvním dokončeným projektem byl v říjnu 2018 Přestupní terminál veřejné dopravy v Přelouči.

Nejvyšší dotační podporu získal projekt Inteligentní dopravní systém v Hradci Králové, a to 157 820 847,84 Kč.

Sedm terminálů podpořených v naší aglomeraci ročně využije více než 7 milionů cestujících.

Pracovní skupinu Doprava postupně řídili dva tematicí koordinátoři, Tomáš Kořínek a Roman Sodomka.

DO POPŘEDÍ TURISTICKÉHO ZÁJMU

Věděli jste, že území Hradecko-pardubické aglomerace patří z hlediska oblíbenosti turistů mezi nejméně navštěvované regiony a místní pamětové instituce ne vždy fungují v podmínkách, které by si ochrana sbírkových předmětů či knihovních fondů zasloužila? Už na počátku programového období 2014–2020 bylo jasné, že naše území má co nabídnout, bylo „pouze“ potřeba najít potřebné prostředky a atraktivitu regionu tak pozvednout.

Peněz není nikdy dost, ale trůfne si tvrdit, že v oblasti památek to platí dvojnásob. Často nešetrné zásahy realizované v minulých desetiletích, degradace objektů vinou jejich využívání pro „nekulturní“ účely a nedostatek financí na jejich údržbu vedly k znehodnocení řady objektů. Stejně tak uchovávaní cenných sbírkových předmětů neprobíhalo pokaždé v odpovídajících podmínkách a hrozilo nenávratné poškození hodnotných exponátů.

Už v roce 2014 si naše aglomerace uvědomovala, že hodnota kulturního dědictví je nevyčísitelná, a proto bude naším cílem získat na tuto oblast co nejvíce peněz. Díky postupnému navyšování prostředků se z původních 654 milionů rezervovaných u Integrovaného regionálního operačního programu (IROP) alokace vyšplhala až na 933,3 milionů korun. A to nebylo vůbec málo, protože v této oblasti jsme ze všech ITI získali nejvíce peněz.

Paměť našich předků

Taky jste nevěděli, co si představit pod termínem „pamětová instituce“? Trochu tajuplný název skrývá, zjednodušeně řečeno, jakoukoliv knihovnu nebo muzeum. A těch

máme v naší aglomeraci dost, největší z nich se nacházejí v krajských centrech Pardubice a Hradec Králové. Vzhledem k nastavení dotačních podmínek, které umožnily pouze financování krajských knihoven a muzeí, jejichž návštěvnost překročila 30 tisíc osob ročně, však mohly být podpořeny pouze instituce v jádrových městech. Největším projektem, jenž realizoval Královéhradecký kraj, se stalo

SMARTmuzeum: modernizace depozitářů, technického a technologického zázemí. Tato investice přesahující částku 300 milionů korun s dotační podporou 200 milionů z ITI se dotkla budovy Gayrových kasáren, kde je nejen sídlo Muzea východních Čech v Hradci Králové, ale současně také depozitář pro efektivní ochranu sbírkových předmětů či restaurátorská pracoviště. Působivá skleněná

přístavba zcela proměnila tvář stávajícího objektu a návštěvníkům nabídla také pohled na zbytky původního městského opevnění. Objekt je navíc součástí městské památkové zóny, ve které se nachází zrcadlově stejná budova tzv. Vrbenského kasáren, s jejichž proměnou plánuje kraj pokračovat. Jedná se o zajímavý prostor v blízkosti centra, který by měl v nadcházejících letech díky spolu-

podpora téměř 70 mil. Kč navíc pomohla vybudovat digitalizační pracoviště a současně zpřístupnit sbírkové předměty široké veřejnosti, a to jak v elektronické podobě, tak formou vytvoření prostor pro jejich prezenční studium.

Nejmenším a současně jediným projektem v oblasti knihoven, který zrealizoval Královéhradecký kraj, byla podpora Studijní a vědecké knihovny (SVK HK) v Hradci Králové. Ta díky dotaci více než 9,5 mil. Kč docílila zvýšení ochrany svého fondu, a to mj. díky posílení klimatizace. Současně došlo k modernizaci infrastruktury pro ukládání a zálohování digitalizovaných dokumentů, a to nejen SVK HK, ale také dalších pamětových institucí (např. Muzea východních Čech v Hradci Králové).

Celkově byla do oblasti pamětových institucí investována dotační podpora téměř 270 milionů korun.

Není zámek jako hrad

Památky jsou černá díra na peníze. I tak by se daly vyjádřit pocity řady vlastníků památkově chráněných objektů, kteří by tuto větu napsali velkým písmem a tučně. Často proto není ve finančních možnostech majitelů zajistit jejich kompletní obnovu a investice se omezují pouze na řešení havarijních situací. V naší aglomeraci naleznete širokou škálu rozmanitých památek, které čekaly na to, až jim bude vdechnut nový život. To se podařilo

hned v případě sedmi národních kulturních památek, které svým návštěvníkům zpřístupnily nové prostory, jež byly doposud zraku veřejnosti ukryty.

Nejrozsáhlejší investice se dočkala dominanta našeho regionu, hrad Kunětická hora ve správě Národního památkového ústavu, který prošel dvěma etapami úprav s dotační podporou více než 120 mil. Kč. Návštěvníkům nabízí nejen opravený hradní palác, včetně nové tesařské vestavby s výhledem do širokého okolí, ale také prostor pro menší divadelní přestavení. Této etapě předcházela oprava Jurkovičova paláce v západní části objektu, kde vznikl nový návštěvnícký okruh věnovaný nejen osobě tohoto významného architekta, ale také historii hradu. Obnova se dotkla i zázemí pro veřejnost, a to mj. v podobě moderního návštěvníckého centra umístěného v nové dřevěné verandě na nádvoří.

Na území města Pardubice se podařilo podpořit celkem tři památky. Největší dotace z nich, 95 milionů korun, se dočkal Zámek Pardubice. Rozsáhlý projekt realizovaný Pardubickým krajem v sobě zahrnoval nejen vytvoření nové expozice věnované Pernštejnům a vznik nových výstavních prostor, ale rovněž vybudování konzervátorského-restaurátorských dílen. Velkým lákadlem pro návštěvníky se pak stala interaktivní zbrojnice, kde je možné vyzkoušet si repliky vystavených zbraní.

Opodál stojí tzv. Příhrádek propojující centrum města se zámek. Tento historický prostor se v roce 2014 nacházel v havarijním stavu a veřejnosti nebyl přístupný. Dotace bezmála 45 milionů korun pomohla zachránit tři památkově chráněné objekty, v nichž vzniklo knihovnické centrum pro veřejnost, expozice Vokolkovy tiskárny a nové sídlo zde našlo také detašované pracoviště krajské knihovny. Nedůstojný stav národní kulturní památky Zámek Pardubice volal po zcela nové podobě, kterou získal díky 20 milionové dotaci. Památník ve vlastnictví města připomínající události po atentátu na říšského protektora

Reinharda Heydricha nyní nabízí novou expozici v prostorách muzea umístěného z větší části pod terénem, kde zážitkovou formou seznamuje návštěvníky s atmosférou doby a otevírá cestu k pochopení kořenů nacistické ideologie. Budova muzea se zelenou střechou splývá s terénem a postupně přechází v park s mlatovými cestami,

který je volně přístupný veřejnosti. Obnova objektu národní kulturní památky na Eliščině nábřeží, v němž jsou umístěny výstavní prostory Muzea východních Čech v Hradci Králové, úzce souvisí s projektem SMARTmuzeum. Budova Jana Kotěry vlastněná městem, včetně přilehlého parku, se díky více než 70 mil. Kč z ITI dočkala kompletní rekonstrukce interiéru i exteriéru, čímž došlo ke zpřístupnění nových prostor muzea. Návštěvníci se tak mohou v rámci nové expozice seznámit s historií Hradce Králové, pohled na město z jiné perspektivy nabízí nově zpřístup-

něná terasa v nejvyšším patře budovy.

Na severu aglomerace, v části města Jaroměř, se dočkala dílčí obnovy mohutná vojenská pevnost Josefov. Rozsáhlý areál vyžaduje obrovské investice v řádech několika miliard korun, které však nejsou ve finančních možnostech města Jaroměř, jenž je jeho vlastní-

kem. Rekonstrukce proto probíhá postupně a téměř 90 milionů jsme mohli přispět i my. Dotační projekt se dotkl stavební obnovy objektů Bastion IV, který je využíván pro umělecké aktivity, Ravelinu XIII a kurtiny mezi Bastionem III a Bastionem IV.

Výjimečný příběh

Do oblasti památek ze zdrojů ITI směřovalo téměř 655 milionů korun. Samostatnou kapitolu v rámci těchto prostředků představuje mimořádný příběh rekonverze areálu Automatických mlýnů, o němž se dočtete na následujících stránkách.

VĚDĚLI JSTE, ŽE...?

Celkem jsme podpořili 13 projektů v oblasti kultury.

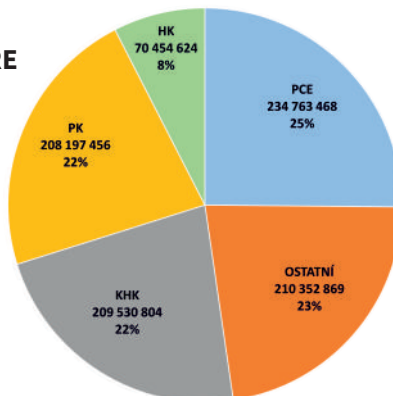
Prvním dokončeným projektem byl z hlediska dotace nejmenší a zároveň jediný projekt zaměřený na knihovny, a to Zvýšení ochrany fondu a komplexní řešení ukládání a zálohování digitálních dokumentů v Studijní a vědecké knihovně v Hradci Králové.

Nejvyšší dotační podporu získal projekt SMARTmuzeum: modernizace depozitářů, technického a technologického zázemí Muzea východních Čech v Hradci Králové, a to 200 mil. Kč.

Sedm podpořených národních kulturních památek pomůže nárůstu turistické atraktivity naší aglomerace navýšením počtu jejich návštěvníků o nejméně 48 tisíc osob ročně.

Pracovní skupinu Kultura a vzdělávání postupně řídili čtyři tematictí koordinátoři, Vladimír Springer, Václav Víška, Martin Hubáček a Michaela Kudynová.

PODPORA Z EU V KULTUŘE - ŽADATELÉ

PARDUBICKÉ SRDCE BIJE PRO AUTOMATICKÉ MLÝNY

V těsné blízkosti středu města, na dohled od zámku, vzniklo naprosto výjimečné kulturně-vzdělávací centrum Pardubic. Několik let opuštěný areál Automatických mlýnů se před více než třemi lety začal doslova měnit před očima. Málokdo během rekonstrukce prošel kolem, aniž by se na chvíli zastavil a přes plot se podíval do útrob Mlýnů, které byly veřejnosti uzavřeny, aby zkrásněly a připravily se na novou životní etapu. Ta se začala psát opětovným otevřením na podzim roku 2023.

Kdo někdy navštívil Pardubice, pravděpodobně mu učarovala trochu tajemná budova tyčící se na pravém břehu Chrudimky. Na první pohled pozornost poutající objekt s majestátním nápisem AUTOMATICKÉ MLÝNY v průčelí několik měsíců otevíral prostor fantazii, co se za zdmi této krásné stavby asi chystá a nakolik bude realita podobná obrázkům budoucí podoby tohoto mimořádného areálu.

Od Winternitzů ke Smetanovým

Historie Automatických mlýnů sahá do počátku 20. století, kdy se bratři Egon a Karel Winternitzovi rozhodli na strategickém místě blízko soutoku Chrudimky a Labe vybudovat mlýn. Objekt postavený v duchu rondokubismu podle návrhu architekta Josefa Gočára byl dokončen po dvou letech v roce 1911. A stavba to byla výjimečná, která se již od svého dokončení vymykala tehdejšímu zvyklostem. Stávající čtyřpatrový objekt je v průčelí tvořen hlavní budovou

mlýna a věžovitým silem, které je zdobeno atikou ve tvaru vlaštovičího ocasu. Mlýnice se silem jsou navíc propojeny obloukem, tzv. prampouchem, který byl inspirován mýtickou lšťařinou bránou v Babyloně.

Mouka se v Automatických mlýnech mlela až do března roku 2013, kdy rakouská firma GoodMills stroje definitivně zastavila a Pardubice s výrobou opustila. Nabízela se tedy otázka: co bude s Mlýny, které se na podzim 2014 staly národní kulturní památkou, dál? V roce 2016 areál ve veřejné dražbě koupil architekt Lukáš Smetana se svojí ženou Marianou, kteří začali uvažovat o smysluplném využití potenciálu tohoto místa. Mimořádný genius loci Automatických mlýnů směřoval k jedinému cíli, a to otevřít je veřejnosti.

O tajemného architekta z Vysočiny se rázem začaly zajímat celé Pardubice, a to včetně zástupců ITI. Bylo jasné, že peníze na obnovu památek jsou sice omezené, nedostane se na všechny žadatele v takovém objemu, kolik by bylo potřeba, ale s Automatickými mlýny, které se mohou o dotaci ucházet, je potřeba počítat. Od prvního setkání v Praze, představení nástroje ITI, jeho smyslu a možností až po kladné aglomerační vyjádření, že projekty v Mlýnech zapadají do Strategie ITI, však vedla dlouhá cesta.

Tři majitelé, čtyři projekty

Více než tři roky příprav, koordinační pomoci nositele ITI, konzultací, diskuzí o dotačních možnostech, překážkách, hledání využití pro areál vyvrcholily v létě roku 2019. To už Automatické mlýny neměly jednoho, ale celkem tři vlastníky: Nadaci Automatické mlýny manželů Smetanových, statutární město Pardubice a Pardubický kraj. Kontrolu nad projektováním a budoucí podobou všech objektů v areálu si ale po celou dobu ponechali Smetanovi,

aby byl zachován jednotný ráz místa. K tvorbě budoucí podoby Mlýnů byli přizváni renomovaní architekti, kteří společně určili jejich novou tvář. Prodej objektů městu i kraji proto proběhl včetně zpracované projektové dokumentace.

Návrat Gočára

Na jaře roku 2018 nejprve Pardubický kraj odkoupil hlavní budovu mlýna, kde se rozhodl vytvořit nové sídlo pro Východočeskou galerii, která doposud fungovala v prostorách pardubického zámku. V květnu 2021 proběhlo oficiální předání stavebního a zahájení stavby, která byla dokončena v červnu 2023. Do roku 2023 navíc instituce vkročila s novým názvem Gočárova galerie, jímž vzdala hold autorovi stavby.

Bylo jasné, že v Pardubicích vzniká zcela ojedinělý projekt evropského měřítka, který nebude mít v Hradecko-pardubické aglomeraci obdoby, zkrátka dokonalý příklad integrovaného řešení. Tři majitelé, čtyři projekty, finance z Integrovaného regionálního operačního programu, podpora dvou témat, a to kultury a vzdělávání. Velká příležitost a zároveň velká výzva z hlediska příprav, koordinace harmonogramů, ale zejména návaznosti stavebních prací při samotné realizaci.

Řešení prostor a úpravy objektu vznikly podle architektonického návrhu Petra Všečty. V nově zrekonstruované mlýnici se podařilo zachovat prvky původní mlynářské technologie a na první pohled je tak patrné, jaký byl její původní účel. Velkou přidanou hodnotou prostoru je také práce se světlem, a to díky vybudování světlíků v nejvyšším patře budovy, které díky odstranění třetiny podlahy poskytují přirozené horní osvětlení i pro nižší podlaží. Galerie výtvarného umění i díky tomu

nabízí jedinečné prostory pro prezentaci současného umění, přičemž jedna z úvodních výstav byla věnována právě osobě Josefa Gočára.

Kromě výstavních prostor byl v hlavní mlýnici vytvořen také prostor pro depozitáře, ateliér pro edukační programy či střešní terasa. V rámci projektu navíc došlo k vybudování dvou nových pasáží, díky nimž vzniklo přirozené propojení veřejného prostranství, tzv. Mlýnského dvora, s nábřežím Chrudimky. Celkově si rekonstruk-

ce odstranění starého, a to nevyhovujících objektů z minulého století. Ty nejen že nebyly památkově chráněny, ale především nezapadaly do celkového konceptu budoucí podoby Mlýnů.

Rekonstrukce sila proběhla od samotných základů až po střešní terasu nabízející ojedinělý pohled na město Pardubice. Návštěvník ale dohlédne i na nedaleký hrad Kunětická hora a při troše štěstí až za hranice aglomerace na nejvyšší vrchol republiky Sněžku.

poskytuje také zázemí pro sociální zařízení a skladovací prostory.

Rekonverze areálu uzavřelo vybudování veřejného prostranství. Tisíce pálených cihel, některé z nich s detailem loga Automatických mlýnů, symbolicky dokončily přerod v nové kulturně-vzdělávací centrum města. Návštěvníkům se tak hned na vstupu nabízí bosket, prostor s mlátovým povrchem a dvěma desítkami platanů, využitelný například pro pořádání trhů. Náklady na tuto část projektu se vyšplhaly na bezmála 104 milionů korun, dotační část tvořila 70 milionů korun.

Dva projekty v jednom objektu

Statutární město Pardubice stálo před velkým úkolem: zrekonstruovat bývalý sklad balené mouky a na jeho základech postavit objekt, který budou sdílet Galerie města Pardubic (GAMPA) a vzdělávací centrum Sféra. To vše při zachování respektu k vizuální jednotě areálu, na pozemku, který zhruba z jedné třetiny zasahuje na území národní kulturní památky. Jedna budova, dvě instituce, dva dotační projekty, dva finanční zdroje.

Tuto výzvu se podařilo splnit i díky originálnímu návrhu z pera kanceláře Šépka architekti pod vedením Jana Šépky. Budova na dvou nohách umístěná v zadní části Mlýnů, jejíž stavba začala v prosinci roku 2020, vizuálně uzavřela veřejné prostranství. V prvních dvou patrech nabízí nové zázemí pro městskou galerii, prostor pro vzdělávací akce i rezidenční ateliéry pro umělce. Součástí GAMPA je také místo pro střetávání s občany, prezentaci městských projektů či pořádání přednášek. Třetí patro tvořené „nohami“ umožňuje návštěvníkům plynulý přechod z galerijní do vzdělávací části objektu, do Sféry. Ta ve dvou patrech poskytuje excelentní vzdělávací prostor, který tvoří osm odborných učeben a laboratoří, dále univerzální promítací sál a Sál světa dětí (více se o projektu dočtěte na str. 8 a 9).

Součástí objektu je také veřejnosti volně přístupná terasa, která nabízí pohled na celý areál Automatických mlýnů a současně je využitelná pro pořádání kulturních akcí.

Schodiště na tuto terasu je nedílnou součástí amfiteátru pro 250 sedících osob. Celkově si investice vyžádala náklady více než 388 milionů korun, a to s dotačním příspěvkem téměř 230 milionů (17 mil. Kč GAMPA, 212,7 mil. Kč Sféra – 144,3 mil. Kč na stavbu bylo financováno z ITI 2014–2020, vybavení s podporou 68,4 mil. Kč z ITI 2021+).

Dokonalý příklad integrovaného řešení

O Automatických mlýnech můžeme směle hovořit jako o příkladu integrovaného řešení v praxi. Zcela ojedinělé místo, kombinace několika žadatelů z veřejného i soukromého sektoru, symbióza funkčního využití. Mlýny nás přesvědčily a v mnoha ohledech dokonce předčily naše očekávání. A my pevně věříme, že své budoucí návštěvníky si získají se stejnou silou, aby měli důvod se vrátit.

AUTOMATICKÉ MLÝNY V ČÍSLECH

V areálu byly zrealizovány celkem čtyři projekty (Gočárova galerie, Silo s veřejným prostranstvím, GAMPA, Sféra) tří majitelů (Nadace Automatické mlýny, statutární město Pardubice, Pardubický kraj).

Celkové náklady na rekonverzi Automatických mlýnů přesáhly částku 900 milionů korun.

Dotační podpora z IROP prostřednictvím nástroje ITI dosáhla téměř 360 milionů korun.

Rekonstrukce započala v květnu 2021 a byla dokončena v září 2023.

Na vydláždění veřejného prostranství v Automatických mlýnech bylo použito 80 tisíc pálených cihel.

ce vyžádala investici přesahující 400 milionů korun s dotační podporou z ITI téměř 128 milionů.

Pardubice z nové perspektivy

Na počátku roku 2021 se Nadace Automatické mlýny pustila do proměny své části areálu, a to obilného sila a veřejného prostranství. Architektonického návrhu se ujala kancelář Prokš Příkrýl architekti. Před samotným budováním nového ale muselo nejprve proběhnout

V posledním patře věže byl vybudován víceúčelový sál s kapacitou stovky osob. Rekonstrukce se dotkla také jednotlivých obilných násypů, v nichž vznikl ojedinělý výstavní prostor pro prezentaci umělecké tvorby. V přízemí budovy si navíc může každý návštěvník díky dílčímu obnažení její konstrukce prohlédnout vyústění obilných násypů na vlastní oči. Kromě toho se podařilo vytvořit prostory pro menší pobočku městského Turistického informačního centra. Suterén objektu nově

KVALITNĚJŠÍ VZDĚLÁNÍ PRO BUDOUCÍ GENERACE

Řada škol v Hradecko-pardubické aglomeraci v roce 2014 nedisponovala ani moderními prostory pro odborné předměty, ani nejnovějšími pomůckami a kvůli tomu často nebylo možné přenést do výuky inovativní metody vzdělávání. Proto bylo potřeba materiální zázemí ve vzdělávacích zařízeních posunout vstříc 21. století a získat maximum možných prostředků, jak přispět k financování nezřídka nákladných projektů. A to vše s ohledem na oborovou specializaci Hradecko-pardubické aglomerace a poptávku trhu práce.

Celá řada vzdělávacích zařízení v předchozích letech nedržela krok s dobou. Zřizovatelé neměli potřebné finanční prostředky na rekonstrukce, vybudování či vybavení odborných učeben, aby vzdělávání mohlo probíhat inovativněji, přesunout se z teoretické roviny do světa praktických cvičení, na kterých by žáci a studenti mohli lépe pochopit probírané učivo. Situaci měla pomoci zlepšit nabídka dotační pomoci z ITI přesahující 626 milionů Kč, které se naší aglomeraci podařilo zarezervovat u Integrovaného regionálního operačního programu (IROP). Navzdory štedré alokaci však bylo od počátku jasné, že poptávka bude dalece přesahovat dostupné prostředky a všechny projekty, které mají o dotaci zájem, nebude možné podpořit.

Kam s nimi?

Hradecko-pardubická aglomerace na počátku vyjednávání o finančních prostředcích stála před důležitým rozhodnutím, a to které oblasti vzdělávání si vybrat a peníze pro ně získat. Sběr analytických dat

o území, prověřování absorpční kapacity a zjišťování potřeb škol probíhaly na základě dotazníkových šetření realizovaných nositelem ITI. Místní i krajské akční plány rozvoje vzdělávání byly teprve ve fázi příprav a potřebná data nebyla k dispozici.

Na základě diskuze o potřebách škol, stavu připravenosti projektů a statistických dat z území se naše aglomerace rozhodla zaměřit svoji pozornost na tři aktivity: základní školy, střední školy a zájmové vzdělávání. Ve všech případech se jednalo o podporu infrastruktury a vybavení odborných učeben

úroveň jsme mohli prostřednictvím dotací pozvednout.

Vzdělávání od základů

Odborné vzdělávání na základních školách nezřídka probíhalo v zastaralých prostorech, které často neumožňovaly vyzkoušet si probírané učivo v praxi, některé učebny chyběly zcela. Neoblíbenost polytechnických předmětů byla nezřídka způsobená také nedostatečnou motivací žáků, na níž mělo svůj podíl i prostředí, ve kterém výuka probíhala.

Základní školy mohly v rámci naší aglomerace požádat o prostředky

Lázních Bohdaneč, Býšti, Rohovládově Bělé, Mikulovicích, Předměřicích nad Labem, Věstarecha Libčanech.

Pro potřeby trhu práce

Své dotační prostředky u nás našly i střední školy, které připravují budoucí absolventy pro uplatnění na trhu práce nebo na další studium na vysoké škole. Spektrum žadatelů bylo v této oblasti velmi pestré, a to od specializovaných středních škol až po všeobecná gymnázia.

Společným jmenovatelem všech středoškolských projektů byla,

zaměřených na výuku přírodních a technických předmětů. Kromě toho žadatelé mohli dotační prostředky využít také na zajištění dostatečně kvalitního připojení k internetu či bezbariérovosti projektů, která byla podmínkou podpořitelnosti projektů.

Při rozhodování o tematickém zacílení evropských peněz byla dalším z určujících faktorů také vazba na oborovou specializaci území a budoucí uplatnění absolventů na aglomeračním trhu práce. Jako nejvíce poptávané se ukázalo vzdělávání v oblastech chemie, elektrotechniky či informatiky, jehož

na rekonstrukci, budování a vybavení odborných učeben fyziky, chemie, přírodopisu, výpočetní techniky, matematiky či dílen. Součástí projektů často bylo také vytvoření zázemí pro skladování pomůcek v prostorách kabinetů či přípraven.

Celkově se podařilo podpořit celkem čtyři desítky základních škol, 145 odborných učeben, a to s dotací z ITI ve výši 302,5 mil. Kč. Modernizace vzdělávacích prostor se tak dočkaly základní školy v Hradci Králové, Pardubicích, Chrudimi, Chlumci nad Cidlinou, Jaroměři, Holicích, Dašicích,

stejně jako v případě základních škol, systematická podpora studentů o polytechnické předměty a jejich případné další studium. Finance z ITI nakonec získalo 14 středních škol v pardubické i hradecké části aglomerace s příspěvkem evropských peněz bezmála 179 mil. Kč.

Největšími žadateli byl Pardubický a Královéhradecký kraj, které dohromady získaly podporu pro 12 projektů. Podpora směřovala do středních škol v Pardubicích, Hradci Králové, Chrudimi, Holicích a Chlumci nad Cidlinou. Své projekty zrealizovala také soukromá

DELTA – Střední škola informatiky a ekonomie, s.r.o. v Pardubicích a Biskupské gymnázium Bohuslava Balbína v Hradci Králové zřizované Biskupstvem královéhradeckým.

Polytechnika volného času

Investičně a současně dotačně největší investici v oblasti vzdělávání představuje rekonstrukce bývalého skladu obilné mouky v areálu Automatických mlýnů, který statutární město Pardubice zrekonstruovalo pro potřeby vzdělávacího centra Sféra. To v objektu

To vše ve skupinách o max. 15 osobách, s nadstandardním vybavením a lektory připravenými na experimentální výukové programy. Kromě toho mohou návštěvníci zavítat do samostatného sálu, kde najdou unikátní Science on a Sphere, interaktivní model planety Země. Ten umožňuje za využití dat od Národního úřadu pro výzkum atmosféry a oceánů (NOAA) výuku na „kouli“ o průměru 1,7 metru. Ta pomáhá lépe pochopit některé přírodní jevy, k nimž dochází na Zemi nebo na ostatních planetách sluneční soustavy.

Prostor Sféry pak dotváří Sál světa

dětí, určený pro nejmenší návštěvníky Sféry. Zde se mohou formou hry naučit, jak náš svět funguje a nenásilnou formou se tak seznámit třeba se základními fyzikálními jevy.

Stavební část projektu Sféry byla financována z ITI 2014–2020, druhá etapa čerpá finanční prostředky z ITI 2021–2027. Cílem navazující investice je pořízení pomůcek a vybavení, které se podařilo zajistit s přispěním dotace ve výši téměř 70 mil. Kč.

Mateřinky i „základky“

Podpora vzdělávání zůstává jed-

ním z hlavních témat naší aglomerace i pro další sedmiletku. Výběr aktivit ale doznal dílčích změn. I nadále se budeme zaměřovat na odbornou infrastrukturu základních škol a zařízení pro neformální vzdělávání. Nově ale přibude navyšování kapacit mateřských škol, jichž je v aglomeraci nedostatek. Naopak střední školy již nebudou moci podporu přes ITI čerpat, pro tyto účely mají oba kraje rezervovány prostředky v rámci tzv. Regionálních akčních plánů (RAP).

VĚDĚLI JSTE, ŽE...?

Celkem jsme podpořili 56 vzdělávacích projektů.

Jako první byl dokončen projekt SPŠ Chrudim – strojní vybavení školních dílen v srpnu 2018.

Nejvyšší dotační podpora připadla vzdělávacímu centru Sféra, a to 157 820 847,84 Kč.

Největší objem prostředků mezi základními školami získala ZŠ Benešovo náměstí v Pardubicích, a to 15 067 466,39 Kč.

Dotačně nejnákladnějším středoškolským projektem byla nástavba dílen pro Střední průmyslovou školu v Hradci Králové podpořená částkou 38 484 932,45 Kč.

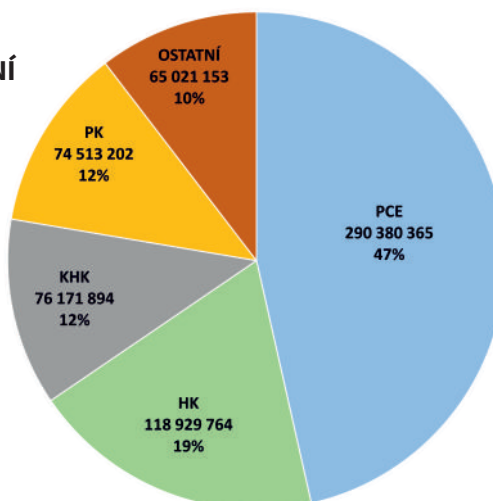
Projekty v oblasti vzdělávání se dotkly více než 20 tisíc žáků a studentů v naší aglomeraci.

na dvou nohách nabízí školám i veřejnosti nejen v aglomeraci, ale také za jejími hranicemi vzdělávací programy s využitím nejmodernějšího vybavení. Dotační podpora tohoto projektu určeného na podporu zájmového vzdělávání dosáhla více než 144 mil. Kč.

Excelentní vzdělávací prostor umístěný ve dvou patrech nad městskou galerií nabízí čtyři dílny, a to pro textil a grafiku, řemesla a stavebnice, kov a elektro a v neposlední řadě pro dřevo. Laboratoře jsou zaměřeny na oblasti biologie, chemie, fyziky a kombinaci robotika – grafika – výpočetní technika.

PODPORA EU VE VZDĚLÁVÁNÍ - ŽADATELÉ

INVESTICE DO VĚDY I PODNIKÁNÍ

Řada regionů v republice se v posledních letech potýká s problémem tzv. brain drainu, tedy s odlivem vzdělaných a kvalifikovaných lidí za lepšími příležitostmi. I proto je snahou méně atraktivních lokalit nabídnout srovnatelné uplatnění pro pracovníky ve vědě a výzkumu jako v rozvinutějších regionech a stejně tak vytvářet atraktivní prostředí pro rozvoj podnikatelských aktivit.

Slabá úroveň spolupráce výzkumných organizací a firem, nedostatečná funkce podpůrných organizací výzkumu, vývoje a inovací či nízká schopnost získat a zejména udržet zahraniční pracovníky v aglomeraci. To všechno byly problémy, jimž musela aglomerace čelit a k jejichž zlepšení mohly peníze z ITI aktivně přispět.

Financování projektů na podporu výzkumných organizací a podnikatelských subjektů, které spolu často úzce souvisí, měly pomoci prostředky ze dvou zdrojů: Operačního programu výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) ve výši 413,95 mil. Kč a Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OP PIK) dosahující částky 296 mil. Kč.

Spolupráce výzkumných organizací a firem

Vzhledem ke slabinám naší aglomerace byla dotační podpora zacílena především na rozvoj spolupráce soukromých podniků a výzkumných organizací. Těmi jsou kromě univerzit, které v území působí, také Fakultní nemocnice v Hradci Králové nebo některé firmy. Díky do té doby nevídané spolupráci mezi subjekty v pardubické i hradecké části aglomerace, kterou nositel ITI ve své výzvě požadoval, se podařilo zrealizovat šest projektů s dotační podporou přesahující 381 mil. Kč z OP VVV. Do šesti projektů zaměřených na předaplikační výzkum a dlouhodo-

bou mezisektorovou spolupráci se zapojilo celkem šest výzkumných organizací (Univerzita Pardubice, Univerzita Hradec Králové, Lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Hradci Králové, Farmaceutická fakulta Univerzity Karlovy v Hradci Králové, Fakultní nemocnice v Hradci Králové a společnost TOSEDA s.r.o.), a to jak v roli žadatele, tak partnera, a šest firem (ERA a.s., RETIA, a.s., RADOM s.r.o., Mikroelektronika s.r.o., ČD – Informační Systémy, a.s., Oltis Group a.s.).

V rámci zrealizovaných projektů se podařilo posílit mezioborovou spolupráci ve výzkumu nanomateriálů, podpořit vývoj inovativních léčiv pro

V území tak vzniklo nové sídlo pro Pardubický podnikatelský inkubátor (P-PINK) pomáhající začínajícím podnikatelům na startu jejich byznysu. Firma TOSEDA díky ITI získala nové prostory pro vývoj a testování materiálů využitelných v kosmickém průmyslu. Společnost RETIA, a.s. ve spolupráci s Univerzitou Hradec Králové zrealizovala výzkum v oblasti radarových a bezpečnostních systémů, jehož výsledkem je prototyp zařízení s nově vyvinutým radarovým systémem. ELDIS Pardubice, s.r.o. se podařilo úspěšně s projektem pořízení moderních technologií pro výzkum a vývoj v oblasti radarových

či pro kovodělnou výrobu. Druhá žádost zajistila prostředky na rekonstrukci a přístavbu bývalé rozvodny v Semtíně s dalším využitím pro ekologickou likvidaci autovraků. CNG realizační cz, s.r.o. získala prostředky na vývoj nového typu vysokotlakého kryogenního čerpadla na zkapalněný zemní plyn, které je unikátní jak z hlediska menších rozměrů, tak nízké energetické náročnosti jeho provozu. Novou laboratoř pro výrobu pokročilé keramiky z nitridu hliníku s vysokou vodivostí díky dotaci z ITI pořídila firma ELCERAM a.s., zabývající se mj. vývojem a průmyslovou výrobou keramických dílů.

nádorová i neurodegenerativní onemocnění, pomoci zjednodušit vyšetření a diagnostiku pro předcházení předčasným porodům či zafinancovat rozvoj systémů pro zabezpečení a řízení dopravy a logistiky.

Příležitost pro podnikatele

Šanci splnit si své podnikatelské sny dostaly i malé a střední podniky, stejně jako inovační centra. Celkově uspělo 12 projektů, které využily dotaci z OP PIK dosahující 110 mil. Kč. Navzdory tomu, že se celou alokaci určenou pro Hradecko-pardubickou aglomeraci nepodařilo vyčerpat, byla zrealizována řada zajímavých investic.

systémů a systémů pro řízení letového provozu.

Firma UNION COSMETIC s.r.o. získala prostředky na rekonstrukci bývalého zemědělského areálu v Nepasicích pro skladování a přípravu kosmetických přípravků. Demolice stávajícího a výstavba nového objektu v bývalém zemědělském areálu v Jeníkově zajistila firmě VIBROM spol. s.r.o. prostor pro uskladňování materiálů a výrobu drobných kovových dílů pomocí technologie MIM (Metal Injection Moulding). Společnost SK-EKO Pardubice s.r.o. uspěla hned se dvěma projekty. Nejprve s žádostí na opravu haly v průmyslovém areálu v Rybitví za účelem dalšího nakládání s odpady, a to např. jejich třídění

VĚDĚLI JSTE, ŽE...?

Celkem jsme podpořili 6 projektů v oblasti vědy a výzkumu, podnikatelé uspěli se 12 žádostmi.

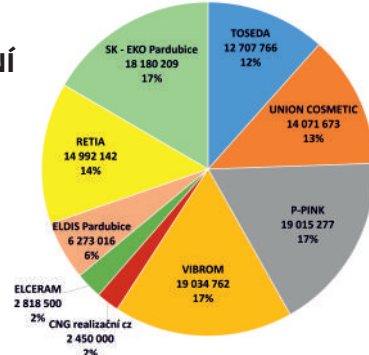
Prvním dokončeným projektem byl v září 2020 prototyp zařízení s novým radarovým systémem společnosti RETIA, a.s.

Nejvyšší dotační podporu získal projekt Posilování mezioborové spolupráce ve výzkumu nanomateriálů a při studiu jejich účinků na živé organismy – NANOBIO realizovaný Univerzitou Pardubice, a to 95 938 686,26 Kč.

Projekty výzkumných organizací vyústily v podání 10 mezinárodních patentových přihlášek.

Pracovní skupinu Vysoké školy a podnikatelé postupně řídili dva tematictí koordinátoři, Daniel Všecka a Tomáš Vlasák.

PODPORA Z EU V PODNIKÁNÍ - ŽADATELÉ

LEPŠÍ VODA V AGLOMERACI

Přemýšleli jste někdy nad tím, odkud se dostává voda do našich kohoutků? Jak technologicky náročné jsou procesy čištění, než se můžeme napít? Kolik jedna čistírna vody dokáže vyprodukovat litrů životně nezbytné tekutiny a do kolika domácností se dostane? A kam vlastně putuje voda, která končí v kanalizaci?

Životní prostředí nesporně patřilo mezi klíčové problémy území a možnost řešení alespoň dílčích problémů byla dostatečně lákavá, abychom se o finanční prostředky ucházeli. Navzdory tomu, že se naši aglomeraci podařilo po dlouhých debatách u Operačního programu Životní prostředí (OP ŽP) zarezervovat nejvyšší objem dotačních prostředků ze

Pardubice. Areal nacházející se na půl cesty mezi obcí a elektrárnou Opatovice zajišťuje zásobování pitnou vodou pro obyvatele Pardubicka i okresu Hradec Králové.

Zařízení vybudované koncem 50. let 20. století podstoupilo první rekonstrukci v 90. letech. Ovšem doba postoupila, technologie se modernizují a požadavky na množství a kvalitu vody stále stoupají. Kromě toho, že je úpravnou hlavním zdrojem pitné vody pro Skupinový vodovod Pardubice, hraje důležitou roli také v rámci Vodárenské soustavy východní Čechy. Její historie sahá do poloviny 90. století, dokončena byla v roce 1999 a je založena na propojení existujících vodovodů Náchodská, Hradecká, Pardubická, Chrudimská, Přeloučská i dalších.

Díky tomuto systému je zajištěna zastupitelnost dodávek vody během havárií, zásobování v případech dočasného zhoršení kvality některého ze zdrojů i při trvalejších deficitech v některých oblastech zapojených do této soustavy. Právě existen-

Samotná realizace pak probíhala v celkem čtyřech etapách a byla financována ze dvou dotačních titulů. Nejprve proběhla kompletní modernizace a intenzifikace úpravní vody, díky níž byla zavedena nová technologie úpravy povrchové vody z písníku Opatil i podzemní vody a současně bylo docíleno zvýšení maximálního průtoku na 200 l/s. Druhá a třetí část projektu, financované částkou 49 mil. Kč ze zdrojů Ministerstva zemědělství, se dotkly čerpací stanice Opatil a intenzifikace prameniště Hrobice. Deficit a špatná kvalita surové vody z písníku Opatil v letních měsících je nově řešena zvýšením odběru z prameniště Hrobice, které nedostatek vyrovnává a zajišťuje požadovaný odběr. Jeho kapacita však od původní vydatnosti 150 l/s v 50. letech minulého století klesala, a proto byla nezbytná její obnova, a to pomocí napojení 30 nových vrtů. Poslední etapa projektu vedla ke zkapacitnění výtlačku surové vody z čerpací stanice Čeperka, která je hlavním zdrojem surové

V rámci komplexního projektu výstavby kanalizace na Pardubicku se ze zdrojů ITI podařilo zajistit financování připojení poslední městské části Pardubic, Opočínku. Vybudování kilometr a půl dlouhého úseku a zajištění ekologického odvádění odpadních vod pomohl dotační příspěvek bezmála 11 milionů korun. Kromě toho došlo k zastavení vypouštění odpadních vod do povrchových, k vytvoření nového odvodu splaškové vody do kanalizačního systému města Pardubice a k jejímu následnému čištění na čistírně odpadních vod v Rybitví.

Odpady a voda v krajině

Investice do oblasti životního prostředí budou pokračovat i po roce 2021, kdy se zaměříme nejen na maximálně efektivní využití lokálního tříděného odpadu, ale i na řešení adaptačních opatření v krajině v nejzranitelnějších lokalitách aglomerace.

VĚDELI JSTE, ŽE...?

Podpořili jsme 2 projekty v oblasti životního prostředí.

Navzdory nejvyšší rezervaci prostředků se v této oblasti podařilo zrealizovat investičně nejnákladnější projekt Modernizace úpravní vody v Hrobicích v celkové hodnotě 650 milionů korun.

Upravená pitná voda z Hrobic zásobuje celkem 45 obcí.

Pracovní skupinu Životní prostředí postupně řídili dva tematictí koordinátoři, Karolína Koupalová a Michaela Kudynová.

všech programů, a to 200 mil. Kč, byla v této oblasti zrealizována vůbec nejnákladnější investice. Finanční prostředky nakonec směřovaly do dvou projektů: modernizace úpravní vody v Hrobicích a dobudování kanalizační sítě v městské části Pardubice – Opočínku.

Kvalitnější dodávky z Hrobic

V samém srdci Hradecko-pardubické aglomerace leží obec Hrobice, v jejíž blízkosti byste našli úpravnou vody, která je majetkem akciové společnosti Vodovody a kanalizace

ce vodárenské soustavy umožnila, že během probíhající modernizace úpravní v Hrobicích běžný uživatel žádné změny v dodávkách ani kvalitě vody nepocítil.

Náklady investice, která byla podpořena dotací téměř 190 mil. Kč, se vyšplhaly na 650 milionů. Rozpočtově se tak jedná o vůbec největší projekt realizovaný v území ITI Hradecko-pardubické aglomerace, který se dotýká více než 80 tisíc jejích obyvatel. Modernizace úpravní v Hrobicích, na niž navázal roční zkušební provoz, byla úspěšně dokončena po třech letech v polovině roku 2023.

vody z prameniště Hrobice. V praxi tak dochází k mísení vody z obou zdrojů a jejich následné úpravě, díky čemuž koncový uživatel získává kvalitnější vodu.

Dobudování kanalizace v Opočínku

Kanalizační síť na území města Pardubice pochází z počátku 20. století, budování uceleného systému pak začalo v 50. letech. Nyní společnost Vodovody a kanalizace Pardubice v oblastech Přeloučska, Holicka a Pardubicka spravuje více než 700 km kanalizační sítě.

A CO DÁL?

Možná by se mohlo zdát, že máme „hotovo“, ale naše práce ani zdaleka nekončí. Naopak, pokračuje! V některých oblastech máme dobře nastartováno a věříme, že se nám podaří na úspěšně zrealizované projekty navázat, jiné budeme objevovat zcela nově. A to vše se stejným nadšením jako na začátku a s přesvědčením, že nástroj ITI má smysl.

Navzdory počátečním rozpakům způsobeným neznalostí, hledáním cest a nastavováním systému fungování integrovaných nástrojů předchozí sedmiletka ukázala, jaká pozitiva mohou aglomerační projekty přinést. Ačkoliv se nám v některých oblastech nedařilo tak, jak bychom chtěli, věříme, že nabyté zkušenosti nám pomohou, abychom se

v novém programovém období 2021–2027 mohli zlepšovat. A nejen my, ale i naši žadatelé, kteří realizují projekty, díky nimž se naše aglomerace stává lepším místem pro život.

Troufáme si říct, že předchozí programové období všechny, kteří pochybovali, přesvědčilo, že ITI Hradecko-pardubické aglomerace je úspěšným počinem. Ačkoliv jsme v některých oblastech byli úspěšnější než v jiných, celkově jsme dokázali podpořit 128 projektů a rozdělit dotace z pěti operačních programů přesahující 3 miliardy korun. A to není málo!

Zároveň věříme, že se nám podařilo změnit myšlení a přístup mnoha žadatelů k přípravě a realizaci projektů. Integrované územní investice v praxi ukázaly, že vzájemně propojené aktivity veřejných i soukromých subjektů mohou přinést někdy až nečekaně dobré výsledky pro celou aglomeraci. A zejména se potvrdilo, že koordinovaný přístup k čerpání dotací má smysl, protože společná řešení problémů jsou prospěšnější než izolovaná.

A co plánujeme v nadcházejících letech? No přeci úspěšně spolufinancovat nové projekty a pomoci dalšímu rozvoji naší aglomerace! Podoba území se sice díky nové metodice trochu změnila, některá města a obce vypadly, jiné ale přibýly a my jsme tak mohli nabídnout dotační příležitosti nástroje ITI novým žadatelům.

Velký kus aglomerační práce už máme za sebou, další před sebou. Naše poděkování patří žadatelům, kteří se rozhodli, že svoje projekty připraví pro nástroj ITI. A stejně tak všem členům odborných pracovních skupin a Řídícího výboru aglomerace, kteří se opakovaně scházeli, pomáhali s tvorbou nové Strategie území Hradecko-pardubické aglomerace 2021+ a s výběrem strategických investic.

A na jaké ITI projekty se můžete těšit? Na projekty velmi podobné těm, o kterých jste četli na předchozích stránkách. Nadále se plánujeme věnovat oblastem dopravy, kultury, vzdělávání, životního prostředí, podpoře podnikatelů i výzkumných

organizací. Nově se zaměříme také na témata mateřských škol, veřejných prostranství v městském prostoru či podporu infrastruktury sociálních služeb. A i když se naše dotační možnosti ztenčily, věříme, že se nám podaří navázat tam, kde naše práce skončila.

První aglomerační výzvy s možností čerpat finanční prostředky z ITI v nové sedmiletce jsme vyhlásili na podzim roku 2022. Celkem jedenáct výzev z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP) pro oblasti vzdělávání, kultury či dopravy si rozdělily téměř čtyři desítky projektů s dotací bezmála 1,8 miliard korun.

Na počátku roku 2023 jsme více než 400 milionů korun z Operačního programu Doprava (OPD) rezervovali pro šest strategických investic zaměřených na budování nových trakcí či modernizaci zázemí dopravních podniků v Pardubicích a v Hradci Králové.

Operační program Jan Ámos Komenský (OP JAK) pro naše žadatele připravil dotaci pro projekty za 373,4 mil. Kč způsobilých výdajů. Prostředky jsme přidělili v únoru 2023 pěti projektům čtyř žadatelů z řad výzkumných organizací.

Na aktivity v oblasti cirkulární ekonomiky a adaptačních opatření v krajině byly vypsány dvě výzvy z Operačního programu Životní prostředí (OP ŽP) s celkovou podporou dosahující 240 mil. Kč. Dotaci získaly dva projekty zaměřené na zadržování vody, 200 mil. Kč obdržely projekty tvořící tzv. Centrum pro komplexní využití odpadu (CEKVO). Poslední peníze zbývají u Operačního programu Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (OP TAK). Předpokládáme, že výzva určená pro žadatele z podnikatelského prostředí bude vypsána na přelomu roku 2023 a 2024.

Prostředky pro nové programové období jsou tedy téměř rozděleny, řada projektů předložena k hodnocení plných žádostí a první z nich jsou dokonce ve fázi realizace. A co bychom si přáli? Další rozvoj a institucionalizaci metropolitní spolupráce, která je pro nás dalším krokem a přirozeným vyústěním příběhu integrovaných územních investic. Aktuálně však stojíme na úplném začátku nelehké cesty, v jejíž úspěšný konec přesto věříme.

